

Aika	Maanantaina, 26. pvä toukokuuta 2025 klo 17.30	
Paikka	Haapaniemen hiippakuntakartano, Haapaniementie 50, Kuortane	
Jäsenet	Ilonen Suvi Kalliovalkama Elina Koivuniemi Tuomas Laasanen Mervi Lusa Arja Myllymäki Minna Niemelä Kai Niiles Samuli Nissinen Eino Sippola Eija Panula Aaro Puhalainen Erkki Tuukkanen Jari Vallipuro Karoliina Wilhelms Pipsa Bucht Riku Laine Teija von Gross Ville Klapuri Tuomo Leskelä Vihtori Silvolahti Harri Virkamäki Karoliina Väätäinen Matti Niemelä Harri	
Läsnäolo-oikeutetut:	Piispa Matti Salomäki pappisasessori Kirsi Pohjola pappisasessori Aila Jaakkola hiippakuntadekaani Terhi Kaira lakimiesasessori Tuomas Hemminki	

1 § Avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 17.32.

Alkuhartauden piti piispa Matti Salomäki.

2 § Nimenhuuto

Kokouksessa olivat läsnä tässä pöytäkirjassa todetut henkilöt

3 § Kokouskutsu ja asiakirjat

Tuomiokapituli on kutsunut hiippakuntavaltuuston koolle sähköpostitse 19.5.2025. Työjärjestyksen 2 § on mainittu hiippakuntavaltuuston jäsenen ja seurakunnan aloiteoikeudesta. Aloitteet on jätettävä viimeistään kuusi viikkoa ennen kokousta.

Kokousaineisto on toimitettu 19.5.2025.

KL 10 luvun 15 §:n mukaan hiippakuntavaltuuston kokous on päätösvaltainen, kun enemmän kuin puolet jäsenistä on saapuvilla.

Hiippakuntavaltuuston työjärjestys on jaettu jäsenille kokouskutsun yhteydessä.

Kokous todetaan laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Päätös Kokous todettiin laillisesti kokoon kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

4 § Pöytäkirjan tarkastus ja ääntenlaskijat

Pöytäkirjaa tarkastamaan valitaan kaksi pöytäkirjan tarkastajaa, jotka toimivat tarvittaessa myös ääntenlaskijoina. Hiippakuntavaltuuston pöytäkirjantarkastajat on yleensä valittu aakkosjärjestyksessä läsnäolevista jäsenistä.

Päätös Pöytäkirjan tarkastajiksi ja tarvittaessa ääntenlaskijoiksi valittiin Minna Myllymäki ja Kai Niemelä

5 § Käsittelyjärjestys

Vahvistetaan käsittelyjärjestykseksi tämän esityslistan mukainen järjestys.

Päätös Kokouksen käsittelyjärjestys on tämän pöytäkirjan mukainen.

6 § Vuoden 2026 toimintasuunnitelma ja talousarvio, sekä vuosien 2027 ja 2028 talous- ja investointisuunnitelma

Johdanto

Kirkkojärjestyksen 4 luvun 10 §:n mukaan hiippakuntavaltuuston tehtävänä on hyväksyä hiippakunnan ehdotus talousarvioksi sekä toiminta- ja taloussuunnitelmaksi. Kirkkohallituksen täysistunto on kokouksessaan 18.3.2025 päättänyt Kirkon keskusrahastomaksulla rahoitetun toiminnan vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 toiminta- ja taloussuunnitelman laadintaperiaatteista.

Lapuan hiippakunnan toiminta-ajatus, tehtävät ja vastualueet

Tuomiokapituli hoitaa hiippakunnallista toimintaa, hallintoa ja taloutta. Se tukee ja valvoo seurakuntien toimintaa ja hallintoa. Tuomiokapituli hoitaa papiston henkilöstöasioita ja valvoo heidän ja seurakunnan muiden työntekijöiden tehtävien hoitoa. Se valmistelee ja panee täytäntöön hiippakuntavaltuuston päätökset. Lisäksi tuomiokapituli vahvistaa

seurakuntien toimintaedellytyksiä alueellaan. Tuomiokapitulin toimintaa ohjaavat perinteiset kristilliset hyveet: usko, toivo ja rakkaus (1. Kor. 13:13).

Lapuan hiippakunnan vuoteen 2026 suuntaava strategia hyväksyttiin hiippakuntavaltuustossa helmikuussa 2021. Strategia linjaa tuomiokapitulin ja sen henkilöstön päätöksentekoa, toiminnan suunnittelua ja arkista työtä. Strategiassa viestitään seurakunnille ja yhteistyökumppaneille hiippakunnan lähivuosien keskeisistä painopisteistä. Samalla kutsutaan seurakuntia kulkemaan yhteiseen suuntaan.

Hiippakunnan strategisissa tavoitteissa liitytään kirkon yhteiseen Ovet auki -strategiaan. Kaikessa hiippakunnan työssä toimitaan, keskustellaan ja viestitään rohkeasti kristillisen sanoman pohjalta. Tuomiokapitulin työ rakentuu luottamuksen, yhteisöllisyyden ja yhdessä tekemisen varaan.

Tuomiokapituli kannustaa seurakuntia strategiseen ajatteluun ja tukee muutosjohtamista. Hiippakunnan omaa toimintaa suunnitellessa ja seurakuntia konsultoidessa etsitään erilaisia näkökulmia ja suhtaudutaan avoimesti uusiin ideoihin ja kokeiluihin. Kehittämistyötä ohjataan tietoperustaisesti ja ennakoivasti. Tulevaisuutta pohdittaessa tuodaan selkeästi esiin muutospaineet, mutta samanaikaisesti vähennetään tietoisesti huoli- ja pelkokuuhetta. Kaiken toiminnan eettisyyteen ja ekologisuuteen kiinnitetään erityistä huomiota.

Katsaus suunnitelmakauteen 2026–2028

Lapuan hiippakunnan alueella väestö vähenee ja vanhenee. Lisäksi on havaittavissa kaupungistumis- ja keskittymiskehitystä. Tilastokeskuksen kuntaryhmittelyssä kunnat jaetaan kaupunkimaisiin, taajaan asuttuihin ja maaseutumaisiin kuntiin. Lapuan hiippakunnassa on näitä kaikkia. Seurakuntaliitosten myötä jopa saman seurakunnan alueella voi olla hyvin erilaisia osia. Lähivuosina alueellinen eriytyminen ja erilaistuminen kiihtyy. Maahanmuuton ja vieraskielisen väestön lisääntyminen näkyy entistä useammissa seurakunnissa. Tuomiokapituli pyrkii palvelemaan seurakuntia tasapuolisesti kolmen maakunnan alueella: Pohjanmaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Keski-Suomessa. Tällä hetkellä Lapuan hiippakunnassa on 34 seurakuntaa. Tuomiokapituli on viime vuosina kannustanut seurakuntia etsimään ennakkoluulottomasti rakenneratkaisuja, joilla voidaan parhaiten turvata seurakuntien työ eripuolilla hiippakuntaa riippumatta seurakunnan koosta, sijainnista tai varallisuudesta. Hiippakunnan alueella on edelleen niitä seurakuntia, joiden tulevaisuuden toimintaedellytykset nykyrakenteessa ovat heikot.

Nuorten hyvinvoinnin negatiivinen kehitys on viime vuosina herättänyt seurakunnissa kasvavaa huolta. Nuorten usko hyvään tulevaisuuteen on sekä heikentynyt että polarisoitunut voimakkaasti. Nelivuotiskertomuksen havaintojen perusteella nuoret naiset ja nuoret miehet eroavat toisistaan enenevässä määrin ideologisesti. Kyse on globaalista kehityksestä. Kiinnostava, osin vielä tutkimaton, ilmiö on nuorten miesten uskonnollisuuden vahvistuminen.

Suunnitelmakaudella digitalisaatio tulee vaikuttamaan seurakuntien hallinnon ja toiminnan järjestämiseen. Digitalisaatio muuttaa myös johtamista lisäämällä käytettävissä olevaa tietoa. Digitalisaatio haastaa olemassa olevia tapoja toimia ja parhaimmillaan synnyttää jotain uutta. Se avaa uusia mahdollisuuksia palvelujen tuottamiselle, osallistumiselle ja hengellisen elämän toteuttamiselle. Toisaalta digitalisaatio voi myös syrjäyttää osan ihmisistä. Lisäksi on korostettava digitaalisten teknologioiden turvallisuuskysymystä, haavoittuvuuksien tunnistamista ja riskienhallintaa. Esimerkiksi tekoäly tuo mukanaan nopeita muutoksia, joiden vaikutuksia edes lyhyellä aikaperspektiivillä on mahdotonta arvioida. Tekoälyn käytön nopea yleistyminen ja arkipäiväistyminen nostavat esiin monia eettisiä kysymyksiä. Seurakuntia rohkaistaan hyödyntämään tekoälyä työn tukena niin, että inhimilliselle ja merkitykselliselle kohtaamiselle jää enemmän tilaa.

Henkilöstömäärä ja sen kehitys

Vuonna 2026 Lapuan hiippakunnan tuomiokapitulissa työskentelee 11 henkilöä: piispa, hiippakuntadekaani, lakimiesasessori, hiippakuntapastori, kolme asiantuntijaa, piispan sihteeri, toimistos sihteeri ja viittomakielisen työn pappi. Tuomiokapitulin työyhteisöön kuuluu lisäksi kuntoutussihteeri, jonka palkan maksusta huolehtii Kirkon eläkerahasto. Taloudellisten resurssien niukkeneminen edellyttää tuomiokapitulin tehtävien määrätietoista priorisointia, toimintakulttuurin ja työnteon tapojen uudistamista sekä yhteistyöverkostojen vahvistamista.

Vuoden 2026 toiminta, tavoitteet, mittarit

Hiippakunnan keskeisiä toiminnallisia painopisteitä vuonna 2026 ovat:

1. Vietämme hiippakunnan 70-vuotisjuhlavuotta

- Juhlistamme Lapuan hiippakunnan 70-vuotista taivalta hiippakunnallisilla kasvatuksen ja diakonian päivillä tammikuussa, alueellisen lähetysjuhlan yhteydessä toukokuussa, tuomiokapitulin juhlaistunnossa elokuussa sekä rovastikunnallisissa pappien kokoontumisissa.
- Osallistumme kirkon yhteiseen Sydämen sivistystä 750 vuotta -juhlavuoteen muun muassa järjestämällä keskustelutapahtuman osana Kansalliset dialogit -kokonaisuutta. Dialogissa keskustelemme ihmisille ja yhteisöille tärkeästä teemasta. Keskustelun tarkoituksena on vahvistaa osallisuutta ja synnyttää ihmisten kokemuksiin perustuvaa ymmärrystä.

2. Tartumme yksinäisyyden haasteeseen

- Tiedostamme, että yksinäisyys on lisääntynyt kaikissa ikäluokissa. Erityisen kipeästi yksinäisyys satuttaa lapsia, nuoria ja ikäihmisiä. Tämä kehitys haastaa yksilöiden hyvinvoinnin, yhteiskunnan tukijärjestelmät ja samalla myös kirkon ja seurakunnat.
- Tuomiokapitulissa liitymme osaltamme Suomessa käynnistettyyn laajaan osallisuuden vahvistamiseen ja yksinäisyyden vähentämiseen tähtäävään työhön. Tavoitteena on, että vaikutamme kestävästi kirkon toimintaan ja seurakuntalaisten asenteisiin vahvistaen kuulumisen, nähdynsi tulemisen ja merkityksellisyyden kokemuksia.
- Nostamme teeman esiin esimerkiksi uutiskirje Lehtisessä, webinaareissa, henkilöstökoulutuksissa, eri verkostoissa ja julkisessa keskustelussa.

3. Vahvistamme verkostomaista toimintatapaa

- Edistämme kaupunkipyhiinvaellusmallin käyttöönottoa eri puolilla hiippakuntaa. Tätä kautta haluamme vastata henkiseen ja hengelliseen kaipuuseen arjen keskellä, kunkin

omassa ympäristössä. Lisäksi tutkimme kaupunkipyhiinvaelluksen koettuja merkityksiä erityisesti nuorille aikuisille.

- Kannustamme nuorten vaikuttajaryhmiä aktiiviseen toimintaan. Järjestämme yhteisminaa rin nuorten vaikuttajaryhmien edustajille ja hiippakuntavaltuustolle.
- Tuemme seurakuntien keskinäistä verkostomaista yhteistyötä. Lisäksi rohkaisemme seurakuntia verkostoitumaan eri toimijoiden, muun muassa hyvinvointialueiden, kuntien, järjestöjen, oppilaitosten sekä kolmannen ja neljännen sektorin toimijoiden kanssa.
- Järjestämme pohjoismaisen Mittnordenmöte-tapaamisen Jyväskylässä kesäkuussa. Etsimme tilaisuuteen yhteistyökumppaneita Jyväskylän alueelta. Lisäksi kutsumme delegaation Keski-Saksan evankelisesta kirkosta tutustumaan hiippakuntamme ja sen seurakuntien työhön.
- Kehitämme toteuttamaamme viittomakielistä työtä kirkon viittomakieliselle työlle laaditun linjauksen mukaisesti.

4. Edistämme uutta luovaa ja mahdollistavaa hallintokulttuuria

- Tuemme seurakuntia seurakuntavaalien järjestämisessä ja uusien luottamushenkilöiden kouluttamisessa sekä rovastikunnallisten luottamushenkilöverkostojen synnyttämisessä.
- Toteutamme piispantarkastukset Pietarsaaren suomalaisessa seurakunnassa sekä Soinin, Muuramen ja Kurikan seurakunnissa.
- Järjestämme ajantasaista ja laadukasta johtamiskoulutusta sekä moniammatillisesti että kohdennetusti kirkkoherran virkaan tähtääville ja kirkkoherroina toimiville. Nostamme esiin työhyvinvointiin liittyviä näkökulmia ja tuemme työyhteisöjä eri tavoin.
- Strategiakautemme päättyy. Laadimme uuden strategian kaudelle 2027–2032 sitoutuen myös kirkon yhteisiin strategisiin linjauksiin.

Taulukko 1: vuoden 2026 hiippakuntakohtaiset tavoitteet – Lapuan hiippakunta

Painopisteet	Tavoitteet vuodelle 2026	Mittarit / arviointikriteerit
Mitä painopisteitä toiminnalla edistetään? - Katsomme rohkeasti tulevaisuuteen. - Tuemme seurakuntia lähimmäisenrakkauden toteuttamisessa. Innostamme seurakuntia edistämään seurakuntalaisten osallisuutta ja mahdollisuuksia palvella lahjoillaan seurakuntaa. - Kannustamme seurakuntia verkostoitumaan ja näin rohkaisemaan toinen toistaan arjen työssä. Edustamme selkeästi ja rohkeasti evankelis-luterilaista kirkkoa kaikissa yhteistyöverkostoissa, joissa olemme mukana. - Edistämme hyvää hallintoa ja päätöksentekoa. Tuemme työssä jaksamista.	1. Vietämme hiippakunnan 70-vuotisjuhlavuotta	Tilaisuuksien toteutuminen suunnitelman mukaisesti, osallistujilta saatu palaute. Itsearviointi.
	2. Tartumme yksinäisyyden haasteeseen	Yksinäisyyttä käsittelevien uutiskirjeiden, muiden kirjoitusten, koulutusten ja verkostotapaamisten määrä.
	3. Vahvistamme verkostomaista toimintatapaa	Erilaisten verkostojen määrä, toteutuneiden tilaisuuksien määrä. Näistä saatu palaute. Itsearviointi.
	4. Edistämme uutta luovaa ja mahdollistavaa hallintokulttuuria	Toteutuneet koulutukset, tilaisuudet, konsultoinnit, verkostot ja ohjaukset. Palautekyselyt koulutuksista. Piispantarkastuksista saatu palaute.

Vaikuttavuuden arviointi
<i>Mitä vaikutuksia tavoitteiden toteutumisesta seuraa seurakunnille ja niiden työntekijöille, yhteiskunnan eri toimijoille ja ihmisten hyvinvoinnille? Millä mittareilla näitä tavoiteltuja vaikutuksia voitaisiin seurata?</i> - Seurakuntien työntekijät, luottamushenkilöt ja seurakuntalaiset mieltävät kuuluvansa paitsi paikalliseen seurakuntayhteisöön myös Lapuan hiippakuntaan. Halu rakentaa yhteistyötä vahvistuu – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita kuitenkin voidaan seurata esimerkiksi strategisia kumppanuuksia tarkastelemalla. - Seurakunnat käynnistävät toimia, jotka lisäävät onnellisuutta, vähentävät yksinäisyyttä ja siten tukevat hyvinvointia yhteiskunnassa – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana. - Verkostoyhteistyön kautta seurakuntien yhteiskunnallinen asema turvataan myös tulevaisuudessa – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

4. Johtajuus seurakunnissa on entistä selkeämpää, avoimempaa ja ihmisläheisempää. Johtajat kokevat saavansa tukea työhönsä ja sitä kautta myös työyhteisöjen hyvinvointi lisääntyy. Uudet luottamushenkilöt kokevat, että heidän osaamistaan hyödynnetään ja arvostetaan kirkossa – pitkäntähtäimen vaikutuksia, joita ei voida mitata tarkastelujakson aikana.

Osaamisen kehittäminen

Mitä osaamista tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi ja vaikutusten aikaansaamiseksi?

Ongelmanratkaisu- ja yhteistyötaitoja, viestintä- ja digiosaamista, seurakuntien talouteen ja hallintoon liittyvää osaamista sekä muutoksiin reagointikykyä.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028

Tuomiokapituli on osa kirkon keskusrahaston talouden kokonaisuutta. Käytännössä tuomiokapitulin toiminta käsittää kaksi kustannuspaikkaa, joista toiselle kohdennetaan toiminnasta aiheutuneet kustannukset ja toiselle toimitiloista aiheutuneet kustannukset.

Aikaisempaa lisänä Kirkkohallitus on edellyttänyt kuntoutustoiminnan budjetoimista osana talousarvioprosessia. Näin ollen talousarvio on laadittu kolmelle kustannuspaikalle.

Kehys on tarkoitettu tuomiokapitulin toiminnasta aiheutuvien kustannusten kattamiseen. Toimitiloista aiheutuvat kustannukset korvataan toteutuneen mukaisesti.

Kehyksen lisäksi tuomiokapituli voi saada lisätulojen koulutusten järjestämisestä.

Kirkkohallitus esittää Lapuan hiippakunnan toiminnan kehykseksi 1 353 200 euroa, mikä on 52 900 euroa tilikautta 2025 suurempi. Kehyksen nousu on kuitenkin merkittävästi kustannusten nousua alhaisempi, mutta kuurojen papin kustannusten osalta on pyritty kompensoimaan kaikki aiheutuvat kustannukset.

Hiippakunnan toimintamenoista suurin osa kuluu henkilöstön, lääninrovastien ja kollegion jäsenten palkkamenoihin, noin miljoona euroa.

Taloussuunnitelmaa vuosille 2027 ja 2028 arvioitaessa on varauduttu inflaation jatkumiseen maltillisena ja tiedossa olevien palkkojen korotuksiin.

Mikäli Lapuan hiippakunnan rahoituksen kehitys jää edelleen jälkeen yleisestä palkka- ja kustannuskehityksestä, tulee se vaikuttamaan merkittävästi tuomiokapitulin toimintakykyyn erityisesti seurakuntien toimintaa ja henkilöstöä tukevassa toiminnassa.

Talousarvion tarkempi erittely on liitteenä.

Aikaisemmin mukaisesti tuomiokapituli valtuutetaan tarvittaessa tekemään kirkolliskokoukselle esityksen lisätalousarvioksi ja toimittamaan sen tiedoksi hiippakuntavaltuustolle

Tuomiokapitulin esitys

Hiippakuntavaltuusto päättää esittää kirkolliskokoukselle Lapuan hiippakunnan

1. toimintasuunnitelman ja talousarvion 2026, sekä taloussuunnitelman vuosille 2027 ja 2028 hyväksyttäväksi
2. valtuuttaa tuomiokapitulin tarvittaessa tekemään kirkolliskokoukselle esityksen lisätalousarvioksi ja toimittamaan sen tiedoksi hiippakuntavaltuustolle

Päätös Päätettiin esityksen mukaan

7 § Hiippakuntavaltuustojen edustajien valinta kirkon työmarkkinalaitoksen valtuuskuntaan toimikaudeksi 2026–2030

Kirkon työmarkkinalaitoksen nykyisen valtuuskunnan toimikausi päättyy 31.12.2025 ja tavoitteena on asettaa uusi 1.1.2016 lukien. Työmarkkinalaitoksen mukaan ehdokkaiden tulisi olla selvillä syksyn 2025 aikana, mielellään syyskuun loppuun mennessä.

Kirkon työmarkkinalaitoksesta annetun lain (654/2023) 2 § 2 momentin mukaisesti Kirkkohallitus valitsee kirkon työmarkkinalaitoksen valtuuskuntaan jokaisesta hiippakunnasta yhden palvelussuhteen ehtoja tuntevan työnantajatahoa edustavan jäsenen ja varajäsenen hiippakuntavaltuuston tekemän ehdollepanon perusteella. Jäsenten ja varajäsenten vaalia varten hiippakuntavaltuustot asettavat ehdolle neljä henkilöä. Kyseisen lain 2 §:ssä on säädetty myös kirkon työmarkkinalaitoksen valtuuskunnan tehtävistä. Valtuuskunnan työjärjestyksessä on määrätty sen tehtävistä vielä tarkemmin.

Edellä mainitun lain 3 §:n perusteella valtuuskuntaan voidaan valita henkilö, jolla on kirkkolain (652/2023) 9 luvun 2 §:n 1 momentin mukainen vaalikelpoisuus seurakunnan luottamustoimiin ja joka on antanut suostumuksensa tehtävän vastaanottamiseen. Vaalikelpoinen ei siis ole henkilö, joka on itse evankelis-luterilaisen kirkon palvelussuhteessa. Vaalikelpoisia valtuuskuntaan eivät myöskään ole evankelis-luterilaista kirkkoa koskevan virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittajajärjestöön tai sen jäsenjärjestöön luottamushenkilö- tai pysyväisluonteisessa palvelussuhteessa olevat henkilöt.

Kirkon työmarkkinalaitoksen valtuuskunnan jäsenen ja varajäsenen valinnassa on otettava huomioon tasa-arvolain 4 a §:n vaatimus sukupuolijakaumasta, joten työmarkkinalaitos toivoo neljää ehdokasta, kahta miestä ja kahta naista. Tämän lisäksi on huolehdittava siitä, että ehdokkaat tuntevat palvelussuhteen ehtoja ja ymmärtävät edustavansa työnantajaa, jos tulevat valituksi valtuuskunnan jäseneksi. Kirkkohallituksen täysistunnolle valmistelun tueksi olisi tarkoituksenmukaista saada ehdokkaista jonkinlaiset ansioluettelot.

Esitys Hiippakuntavaltuusto valitsee ja asettaa ehdolle Lapuan hiippakunnan ehdokkaat Kirkon työmarkkinalaitoksen valtuuskuntaan

Päätös Hiippakuntavaltuusto päätti asettaa Kirkon työmarkkinalaitoksen valtuuskuntaan ehdolle seuraavat henkilöt, jotka on listattu aakkosjärjestyksessä:

Tuomo Klapuri

Eino Nissinen

Eija Sippola

Pipsa Wilhelms

8 § Muut esille otettavat asiat / tiedotusasiat

Ei muita asioita.

Päätös

9 § Kokouksen päätös

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 18.55.

Pöytäkirjan vakuudeksi 26.5.2025

Tuomas Koivuniemi
puheenjohtaja

Tuomas Hemminki
kokouksen sihteeri

Pöytäkirjan tarkastajat

Minna Myllymäki

Kai Niemelä